Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

3. oktober 2013 *

»Direktiv 1999/44/EF — forbrugerens rettigheder i forbindelse med varens manglende overensstemmelse — uvæsentlig manglende overensstemmelse — ikke mulighed for at hæve købet — den nationale rets kompetence«

I sag C-32/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz (Spanien) ved afgørelse af 13. januar 2012, indgået til Domstolen den 23. januar 2012, i sagen:

Soledad Duarte Hueros

mod

Autociba SA,

Automóviles Citroën España SA,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano (refererende dommer), og dommerne M. Berger, A. Borg Barthet, E. Levits og J.-J. Kasel,

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 24. januar 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Soledad Duarte Hueros ved abogado J. Menaya Nieto-Aliseda

— Autociba SA ved abogados M. Ramiro Gutiérrez og L.T. Corchero Romero

— den spanske regering ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget

— den tyske regering ved F. Wannek, som befuldmægtiget

* Processprog: spansk.

— den franske regering ved G. de Bergues og S. Menez, som befuldmægtigede

— den ungarske regering ved Z. Fehér, K. Szíjjártó og Z. Biró-Tóth, som befuldmægtigede

— den polske regering ved M. Szpunar og B. Majczyna, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved J. Baquero Cruz og M. van Beek, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 28. februar 2013,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed (EFT L 171, s. 12).

2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem Soledad Duarte Hueros og Autociba SA (herefter »Autociba«) samt Automóviles Citroën España SA vedrørende Soledad Duarte Hueros' krav om ophævelse af en købsaftale vedrørende en bil på grund af bilens manglende overensstemmelse med aftalen.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Første betragtning til direktiv 1999/44 har følgende ordlyd:

»Efter […] artikel 153, stk. 1 og 3, [EF] skal Fællesskabet bidrage til virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau ved foranstaltninger, som det vedtager i henhold til artikel 95 [EF].«

4 Direktivets artikel 1, stk. 1, bestemmer:

»Formålet med dette direktiv er en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om visse aspekter ved køb af forbrugsvarer og om garantier i forbindelse hermed for at sikre, at der fastsættes et ensartet minimumsniveau for forbrugerbeskyttelse inden for rammerne af det indre marked.«

5 Direktivets artikel 2, stk. 1, bestemmer:

»Sælgeren har pligt til at levere forbrugeren varer, der er i overensstemmelse med købsaftalen.«

6 Artikel 3 i direktiv 1999/44 med overskriften »Forbrugerens rettigheder« har følgende ordlyd:

»1. Sælgeren skal over for forbrugeren være ansvarlig for manglende overensstemmelse med købsaftalen, der foreligger ved forbrugsvarens levering.

2. I tilfælde af manglende overensstemmelse har forbrugeren ret til at få forbrugsvaren bragt i overensstemmelse med købsaftalen ved gratis afhjælpning eller omlevering i overensstemmelse med stk. 3 eller til et passende afslag i prisen eller til at hæve købet med hensyn til de leverede varer, jf. stk. 5 og 6.

3. I første omgang kan forbrugeren kræve, at sælgeren afhjælper den manglende overensstemmelse eller omleverer, i begge tilfælde uden vederlag, medmindre dette ikke er muligt eller er uforholdsmæssigt.

[…]

5. Forbrugeren kan kræve et passende afslag i prisen eller hæve købet:

— hvis han hverken er berettiget til at kræve afhjælpning eller omlevering, eller

— hvis sælgeren ikke har afhjulpet inden for en rimelig tid, eller

— hvis sælgeren ikke har afhjulpet uden væsentlig ulempe for forbrugeren.

6. Forbrugeren har ikke ret til at hæve købet, hvis den manglende overensstemmelse er uvæsentlig.«

7 Direktivets artikel 8, stk. 2, bestemmer:

»Medlemsstaterne kan på det af dette direktiv omfattede område vedtage eller opretholde strengere bestemmelser, der er forenelige med [EF-traktaten], for at sikre forbrugerne et højere beskyttelsesniveau.«

8 Samme direktivs artikel 11, stk. 1, første afsnit, bestemmer:

»Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv […]«

Spansk ret

9 Den nationale lov om gennemførelse af direktiv 1999/44, som var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, var lov nr. 23/2003 af 10. juli 2003 om garantier i forbindelse med forbrugerkøb (Ley 23/2003 de Garantías en la Venta de Bienes de Consumo) (BOE nr. 165 af 11.7.2003, s. 27160, herefter »lov nr. 23/2003«).

10 Artikel 4, stk. 1, i lov nr. 23/2003 bestemmer:

»Sælgeren skal over for forbrugeren være ansvarlig for manglende overensstemmelse med købsaftalen, der foreligger ved forbrugsvarens levering. I overensstemmelse med de ved denne lov fastsatte betingelser har forbrugeren ret til afhjælpning eller omlevering, afslag i prisen eller til at hæve købet.«

11 Lovens artikel 5, stk. 1, bestemmer:

»Såfremt forbrugsvaren ikke er i overensstemmelse med aftalen, kan forbrugeren vælge mellem at kræve afhjælpning eller omlevering, medmindre en af disse muligheder er umulig eller uforholdsmæssig. Fra det tidspunkt, hvor forbrugeren meddeler sælgeren sit valg, er begge parter bundet heraf. Forbrugerens beslutning berører ikke bestemmelserne i den følgende artikel, når afhjælpning eller omlevering ikke kan bringe forbrugsvaren i overensstemmelse med aftalen.«

12 Lovens artikel 7 har følgende ordlyd:

»Der foretages et afslag i prisen eller ophævelse af aftalen efter forbrugerens valg, når denne ikke kan kræve afhjælpning eller omlevering, eller når der ikke er foretaget afhjælpning eller omlevering inden for en rimelig frist eller ikke uden væsentlig ulempe for forbrugeren. Der foretages ikke ophævelse, hvis den manglende overensstemmelse er uvæsentlig.«

13 Artikel 216 i den civile retsplejelov (Ley de Enjuiciamiento Civil) bestemmer:

»De civile domstole afgør sager på grundlag af parternes fremlæggelse af de faktiske omstændigheder, beviser og anbringender, medmindre loven bestemmer andet i særlige tilfælde.«

14 Artikel 218, stk. 1, i den civile retsplejelov bestemmer:

»Retsafgørelserne skal være klare og præcise og svare til parternes påstande og øvrige proceskrav, der er fremsat rettidigt under sagen. De indeholder alle de krævede angivelser, domfælder eller frifinder sagsøgte, og afgør alle de tvistepunker, der er drøftet under sagen.

Uden at fravige sagens genstand, og idet den tager stilling til andre faktiske eller retlige forhold end dem, parterne har villet gøre gældende, træffer retten afgørelse i henhold til de bestemmelser, der finder anvendelse på sagen, selv om disse ikke er blevet korrekt citeret eller påberåbt af sagens parter.«

15 Artikel 400 i den civile retsplejelov bestemmer:

»1. Såfremt de krav, der er gjort gældende med søgsmålet, kan støttes på forskellige faktiske omstændigheder eller retsgrundlag, skal der i stævningen fremsættes dem, der er kendt eller kan påberåbes på tidspunktet for dens indgivelse, uden at der kan tages forbehold om at fremsætte dem i en senere sag.

[…]

2. I overensstemmelse med bestemmelserne i det foregående stykke anses med henblik på litispendens og retskraft de faktiske omstændigheder og de retsgrundlag, der er påberåbt i en tvist, for at være de samme som dem, der er fremført i en tidligere sag, hvis de havde kunnet påberåbes i denne.«

16 Artikel 412, stk. 1, i den civile retsplejelov bestemmer:

»Når sagens genstand først er fastlagt i stævningen, i svarskriftet eller i givet fald i modkravet, kan parterne ikke efterfølgende ændre den.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

17 Soledad Duarte Hueros købte i juli 2004 en bil med foldetag hos Autociba. I august samme år leverede Autociba bilen, efter at køberen havde betalt et beløb på 14 320 EUR.

18 Eftersom der ved regnvejr trængte vand ind i bilen gennem taget, bragte Soledad Duarte Hueros bilen til Autocibas værksted. Efter gentagne mislykkede forsøg på reparation fremsatte Soledad Duarte Hueros krav om omlevering af bilen.

19 Som følge af Autocibas afslag på at omlevere bilen anlagde Soledad Duarte Hueros sag ved Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz med krav om ophævelse af købsaftalen og om, at Autociba og Citroen España SA, sidstnævnte som bilens fabrikant, dømmes til in solidum at tilbagebetale købsprisen.

20 Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz udtalte imidlertid, at eftersom den mangel, der er genstand for sagen, er uvæsentlig, kan købsaftalen ikke ophæves i henhold til artikel 3, stk. 6, i direktiv 1999/44.

21 Selv om Soledad Duarte Hueros i henhold til direktivets artikel 3, stk. 5, var berettiget til et afslag i salgsprisen, fastslog den forelæggende ret imidlertid, at denne løsning ikke kunne tiltrædes i henhold til de nationale processuelle regler – navnlig artikel 218, stk. 1, i den civile retsplejelov vedrørende princippet om kongruens mellem parternes påstande og retsafgørelserne – eftersom forbrugeren hverken havde fremsat et principalt eller subsidiært krav herom.

22 Eftersom Soledad Duarte Hueros, om end subsidiært, kunne have krævet et sådant afslag i prisen i hovedsagen, kan hun ikke fremsætte en sådan påstand i en senere tvist, eftersom princippet om retskraft i henhold til spansk ret omfatter alle de krav, der allerede kunne have været gjort gældende i en tidligere procedure.

23 På denne baggrund har Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Badajoz, idet den er i tvivl om den spanske lovgivnings forenelighed med de principper, der følger af direktiv 1999/44, besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Hvis en forbruger efter ikke at have opnået, at en vare er blevet bragt i overensstemmelse med købsaftalen – fordi afhjælpningen trods gentagne anmodninger ikke er blevet gennemført – under en retssag kun påstår aftalen ophævet, og en sådan ophævelse ikke er mulig, fordi den manglende uoverensstemmelse er uvæsentlig, kan retten da ex officio tilkende forbrugeren et rimeligt afslag i prisen?«

Om det præjudicielle spørgsmål

24 Med det præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om direktiv 1999/44 er til hinder for en medlemsstats lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der – når en forbruger, som er berettiget til et rimeligt afslag i prisen på en vare, som er fastsat ved købsaftalen, ved retten alene nedlægger påstand om ophævelse af købsaftalen, og en ophævelse ikke kan opnås, eftersom overensstemmelsen er uvæsentlig – ikke giver den nationale ret mulighed for ex officio at tilkende et prisnedslag, og dette til trods for, at nævnte forbruger ikke er berettiget til hverken at præcisere sin oprindelige påstand eller at anlægge en ny sag herom.

25 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at formålet med direktiv 1999/44 som angivet i første betragtning hertil er at bidrage til virkeliggørelsen af et højt forbrugerbeskyttelsesniveau (dom af 17.4.2008, sag C-404/06, Quelle, Sml. I, s. 2685, præmis 36).

26 Artikel 2, stk. 1, i direktiv 1999/44 forpligter navnlig sælgeren til at levere forbrugeren varer, der er i overensstemmelse med købsaftalen.

27 I denne forbindelse skal sælgeren over for forbrugeren i henhold til direktivets artikel 3, stk. 1, være ansvarlig for manglende overensstemmelse med købsaftalen, der foreligger ved forbrugsvarens levering (jf. Quelle-dommen, præmis 26, og dom af 16.6.2011, forenede sager C-65/09 og C-87/09, Gebr. Weber og Putz, Sml. I, s. 5257, præmis 43).

28 Direktivets artikel 3, stk. 2, opregner de rettigheder, som forbrugeren kan påberåbe sig over for sælgeren i tilfælde af den leverede vares manglende overensstemmelse. I henhold til artiklens stk. 3 har forbrugeren i første omgang ret til at kræve, at forbrugsvaren bringes i overensstemmelse med købsaftalen. Bliver varen ikke bragt i overensstemmelse med købsaftalen, kan forbrugeren dernæst i henhold til artiklens stk. 5 kræve et passende afslag i prisen eller hæve købet (jf. Quelle-dommen, præmis 27, og dommen i sagen Gebr. Weber og Putz, præmis 44). Det fremgår imidlertid af artikel 3, stk. 6, at forbrugeren ikke har ret til at hæve købet, hvis den manglende overensstemmelse er uvæsentlig, og at han i så fald udelukkende kan kræve et passende afslag i prisen på den omhandlede vare.

29 I denne sammenhæng skal det, som generaladvokaten har anført i punkt 41 i forslaget til afgørelse, bemærkes, at artikel 3 ikke indeholder nogen bestemmelser, hvorefter den nationale ret under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende er forpligtet til ex officio at tilkende forbrugeren et afslag i prisen på den omhandlede vare.

30 Artikel 3 i direktiv 1999/44, sammenholdt med dets artikel 11, stk. 1, pålægger blot medlemsstaterne at vedtage de nødvendige foranstaltninger for, at forbrugeren faktisk kan gøre sine rettigheder gældende ved anvendelse af de retsmidler, der er foreskrevet i tilfælde af forbrugsvarens manglende overensstemmelse. Som generaladvokaten ligeledes har anført i punkt 25 i forslaget til afgørelse, indeholder direktivet ingen angivelser vedrørende de mekanismer, der gør det muligt at påberåbe sig nævnte rettigheder ved domstolene.

31 I mangel af EU-retlige bestemmelser på dette område reguleres de processuelle regler til sikring af beskyttelsen af de rettigheder, som direktiv 1999/44 medfører for forbrugerne, i medlemsstaternes interne retsorden i henhold til princippet om medlemsstaternes processuelle autonomi. Disse regler må imidlertid ikke være mindre gunstige end dem, der regulerer tilsvarende interne situationer (ækvivalensprincippet), eller være udformet, så det i praksis er umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, som EU-retten tildeler (effektivitetsprincippet) (jf. i denne retning dom af 21.2.2013, sag C-472/11, Banif Plus Bank, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

32 Hvad angår ækvivalensprincippet bemærkes, at de sagsakter, som Domstolen råder over, ikke indeholder oplysninger, der kan give anledning til tvivl om de spanske processuelle reglers forenelighed med dette princip.

33 Det fremgår nemlig af sagen, at disse regler finder anvendelse, uafhængig af den omstændighed, at den ret, på grundlag af hvilken søgsmålet er blevet anlagt af forbrugeren, henhører under EU-retten eller national ret.

34 Hvad angår effektivitetsprincippet bemærkes, at det fremgår af Domstolens faste praksis, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale instanser (dom af 14.6.2012, sag C-618/10, Banco Español de Crédito, præmis 49, og af 14.3.2013, sag C-415/11, Aziz, præmis 53).

35 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, dels at den nationale ret i henhold til artikel 216 og 218 i den civile retsplejelov er bundet af de påstande, som sagsøgeren har fremsat i stævningen, dels at sagsøgeren i henhold til denne lovs artikel 412, stk. 1, ikke kan ændre genstanden for en sådan påstand under sagens behandling.

36 I henhold til lovens artikel 400 er sagsøgeren ikke berettiget til at anlægge en ny sag med henblik på at gøre krav gældende, som han kunne have påberåbt sig, i det mindste subsidiært, i en tidligere sag. I henhold til princippet om retskraft skal en sådan sag afvises.

37 Det fremgår af disse angivelser, at i henhold til den spanske processuelle ordning er en forbruger, som for retten kun nedlægger påstand om ophævelse af købskontrakten, endeligt udelukket fra at kunne tilkendes et passende afslag i prisen i henhold til artikel 3, stk. 5, i direktiv 1999/44, såfremt den nationale ret, for hvilken sagen verserer, måtte anse den manglende overensstemmelse for uvæsentlig, medmindre der, subsidiært, er nedlagt påstand om et sådant afslag.

38 I denne forbindelse skal det ikke desto mindre bemærkes, at i betragtning af forløbet og særegenhederne ved nævnte processuelle ordning må et sådant tilfælde anses for meget usandsynligt, idet der foreligger en ikke ubetydelig risiko for, at den berørte forbruger ikke nedlægger en subsidiær påstand, hvormed der i øvrigt kan opnås en ringere beskyttelse end den, der kan opnås med den principale påstand, enten på grund af det særligt strenge krav om samtidighed med sidstnævnte, eller fordi vedkommende ikke kender eller forstår omfanget af sine rettigheder (jf. analogt Aziz-dommen, præmis 58).

39 I denne forbindelse skal det konstateres, at en sådan processuel ordning, som ikke tillader den nationale ret ex officio at tilkende forbrugeren et passende afslag i prisen for en vare, idet forbrugeren hverken er berettiget til at præcisere sin oprindelige påstand eller at anlægge en ny sag herom, kan gribe ind i effektiviteten af den forbrugerbeskyttelse, som EU-lovgiver tilstræber.

40 Den spanske ordning pålægger nemlig i det væsentlige forbrugeren at foregribe resultatet af den retlige kvalifikation af den manglende overensstemmelse af forbrugsvaren, der i sidste instans afgøres af den kompetente ret, hvilket indebærer, at den beskyttelse, som forbrugeren tillægges ved artikel 3, stk. 5, i direktiv 1999/44, bliver rent tilfældig og utilstrækkelig. Dette gælder så meget desto mere, når denne vurdering, således som det er tilfældet i hovedsagen, forekommer at være særlig kompleks, således at kvalifikationen i det væsentlige beror på rettens behandling af sagen.

41 Som generaladvokaten har anført i punkt 31 i forslaget til afgørelse, må det konstateres, at den i hovedsagen omhandlede spanske ordning ikke synes at være i overensstemmelse med effektivitetsprincippet, eftersom den gør det uforholdsmæssigt vanskeligt eller endog umuligt i forbindelse med retssager, som anlægges af forbrugerne i tilfælde af manglende overensstemmelse med købsaftalen, at iværksætte den beskyttelse, som direktiv 1999/44 tillægger sidstnævnte.

42 Når dette er præciseret, bemærkes, at det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, hvilke nationale regler der finder anvendelse i tvisten, og at gøre alt, hvad der henhører under dens kompetence – idet den tager den nationale ret i dens helhed i betragtning og anvender fortolkningsmetoder, der er anerkendt i denne ret – for at sikre den fulde virkning af artikel 3, stk. 5, i direktiv 1999/44 og for at nå en løsning, der er i overensstemmelse med den, der tilsigtes med direktivet (jf. i denne retning dom af 24.1.2012, sag C-282/10, Dominguez, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

43 Henset til alt det ovenfor anførte skal det præjudicielle spørgsmål besvares med, at direktiv 1999/44 er til hinder for en medlemsstats lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der – når en forbruger, som er berettiget til et rimeligt afslag i prisen på en vare, som er fastsat ved købsaftalen, ved retten alene nedlægger påstand om ophævelse af købsaftalen, og en ophævelse ikke kan opnås, eftersom overensstemmelsen er uvæsentlig – ikke giver den nationale ret mulighed for ex officio at tilkende et prisnedslag, og dette til trods for, at nævnte forbruger ikke er berettiget til hverken at præcisere sin oprindelige påstand eller at anlægge en ny sag herom.

Sagens omkostninger

44 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed er til hinder for en medlemsstats lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der – når en forbruger, som er berettiget til et rimeligt afslag i prisen på en vare, som er fastsat ved købsaftalen, ved retten alene nedlægger påstand om ophævelse af købsaftalen, og en ophævelse ikke kan opnås, eftersom overensstemmelsen er uvæsentlig – ikke giver den nationale ret mulighed for ex officio at tilkende et prisnedslag, og dette til trods for, at nævnte forbruger ikke er berettiget til hverken at præcisere sin oprindelige påstand eller at anlægge en ny sag herom.

Underskrifter